

Stanovisko Výboru regionů – Evropská iniciativa pro transparentnost

(2007/C 146/07)

VÝBOR REGIONŮ

- vítá iniciativu Komise posílit transparentnost. Větší transparentnost je rozhodující, mají-li instituce EU zůstat odpovědné, demokratické a účinné a být blízko potřebám občanů; v této souvislosti připomíná, že má-li EU skutečně zvýšit svou demokratickou legitimitu, je také třeba více zapojit místní a regionální subjekty do legislativního a rozhodovacího procesu EU
- nicméně lituje toho, že v této iniciativě chybí zmínka o místním a regionálním rozměru, a vyzývá Komisi, aby jej více zapojila;
- zdůrazňuje, že EU je víceúrovňové institucionální partnerství, v němž jsou místní a regionální orgány zapojeny do vytváření evropských politik na vnitrostátní a evropské úrovni;
- se domnívá, že je důležité opět zdůraznit potřebu rozlišovat mezi konzultacemi institucí EU s volenými místními a regionálními orgány na straně jedné a lobbyistickými organizacemi zastupujícími zvláštní zájmy na straně druhé
- vítá skutečnost, že Evropská komise zavedla trvalý a systematický dialog s místními a regionálními orgány a jejich evropskými a vnitrostátními sdruženími v oblastech, v nichž jsou odpovědné za transpozici a provádění; domnívá se však, že způsob tohoto dialogu může být vylepšen;
- vítá větší transparentnost, kterou by s sebou přinesla registrace lobbyistických organizací;
- se však nedomnívá, že by dohoda založená na dobrovolné registraci poskytla adekvátní rámec k zabezpečení dostatečné transparentnosti;
- je přesvědčen, že je důležité zajistit účinné a jednoduché postupy pro budoucí registraci. Registr by měl být veden Evropskou komisí;
- podporuje přání Komise posílit transparentnost v souvislosti s využíváním finančních prostředků EU a podporuje členské státy, aby je spravovaly prostřednictvím „sdíleného řízení“. Být transparentní v souvislosti s financováním EU je v zájmu všech příjemců.

VÝBOR REGIONŮ,

s ohledem na Zelenou knihu Evropské komise o *Evropské iniciativě pro transparentnost* KOM(2006) 194 v konečném znění;

s ohledem na rozhodnutí Evropské komise ze dne 3. května 2006 konzultovat Výbor v této věci podle čl. 265 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství;

s ohledem na rozhodnutí předsednictva ze dne 25. dubna 2006 pověřit Komisi pro ústavní záležitosti, evropskou správu a prostor svobody, bezpečnosti a práva, aby vypracovala stanovisko v této věci;

s ohledem na sdělení předsedy VR Komise (paní Wallströmové, panu Kallasovi, paní Hübnerové a paní Fischer Boelové) ze dne 9. listopadu 2005 s názvem *Návrh na zahájení Evropské iniciativy pro transparentnost* ⁽¹⁾;

s ohledem na sdělení Evropské komise *Směřujeme k zesílené kultuře konzultace a dialogu – obecné zásady a minimální standardy Komise pro konzultace zainteresovaných stran* KOM(2002)704 v konečném znění;

s ohledem na své stanovisko ze dne 12. října 2005 s názvem *Zlepšení tvorby právních předpisů 2004 a zlepšení právní úpravy v oblasti růstu a pracovních míst v Evropské unii*, CdR 121/2005 fin (zpravodaj: pan Delebarre, FR-SES) ⁽²⁾;

s ohledem na své stanovisko ze dne 13. března 2002 k *Bílé knize o evropské správě a ke sdělení o novém rámci pro spolupráci týkající se činností informační a komunikační politiky Evropské unie* KOM(2001) 428 v konečném znění, KOM(2001) 354 v konečném znění, CdR 103/2001 fin (zpravodaj: pan Michel Delebarre FR-SES) ⁽³⁾;

s ohledem na svůj návrh stanoviska (CdR 235/2006 rev.1), který přijala Komise pro ústavní záležitosti, evropskou správu a prostor svobody, bezpečnosti a práva dne 29. listopadu 2006 (zpravodaj: **pan Per Bødker Andersen** (DK/SES), starosta obce Kolding);

- 1) **vzhledem k tomu**, že transparentnost je klíčovým prvkem v demokracii víceúrovňové správy;
- 2) **vzhledem k tomu**, že je důležité více přihlížet k zásadám subsidiarity, proporcionality a blízkosti, aby bylo možné vypracovat jednoduchou a jasnou evropskou legislativu, které evropští občané snadno porozumí;
- 3) **vzhledem k tomu**, že je nezbytné zajistit, aby byly regionální a místní subjekty, mimo jiné, prostřednictvím VR plně zapojeny do hlavních záležitostí evropské agendy;
- 4) **vzhledem k tomu**, že mohou místní a regionální orgány, budou-li řádně zapojeny do přípravy legislativních aktů, hrát klíčovou úlohu při jejich transpozici a provádění ve svých vlastních oblastech,

přijal toto stanovisko na 68. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 13. a 14. února 2007 (jednání ze dne 13. února).

Názory a doporučení Výboru regionů

Výbor regionů

1. Obecné poznámky

1.1 **vítá** iniciativu Komise posílit transparentnost. Zahájení Evropské iniciativy pro transparentnost je důležitým krokem Komise pro posílení transparentnosti fungující v institucích EU. Větší transparentnost je rozhodující, mají-li instituce EU zůstat odpovědné, demokratické a účinné a být blízko potřebám občanů; v této souvislosti **připomíná**, že má-li EU skutečně zvýšit svou demokratickou legitimitu, je také třeba více zapojit místní a regionální subjekty do legislativního a rozhodovacího procesu EU;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/comm/eti/index_en.htm.

⁽²⁾ Úř. věst. C 81, 4.4.2006, s. 6-10.

⁽³⁾ Úř. věst. C 192, 12.8.2002, s. 24-31.

1.2 **se domnívá**, že spolu s iniciativou pro transparentnost zahájila Evropská komise potřebnou diskusi, a **věří**, že je důležité, aby se tato diskuse uskutečnila nyní, v souvislosti s obdobím pro úvahu a s diskusí o budoucnosti Evropy, protože politikové musí zabezpečit a ukázat, že EU funguje demokraticky a efektivně. Zabezpečení transparentnosti je jediným základním způsobem, jak přiblížit Evropu jejím občanům;

1.3 nicméně **lituje** toho, že v této iniciativě chybí zmínka o místním a regionálním rozměru, a **vyzývá** Komisi, aby jej více zapojila; **připomíná** prohlášení Komise v Bílé knize o evropské správě (2001), že zabezpečí, aby byly při vypracování návrhů politik zohledněny místní a regionální znalosti a podmínky;

1.4 **vítá** rozhodnutí finského předsednictví ve druhém pololetí roku 2006, že bude usilovat o větší transparentnost při práci Rady. Velmi pozitivním vývojem je skutečnost, že Rada rovněž souhlasila s otevřenějším rozhodováním a přístupem k jejím dokumentům; **domnívá se** však, že jde pouze o první krok správným směrem, a **vyzývá** Radu k většímu otevření svých jednání pro veřejnost. Jedině takto budou občané moci sledovat rozhodovací proces;

1.5 **je toho názoru**, že pojem „nekalá lobbistická činnost“ by měl být co nejpřesněji definován, aby bylo možno činnost lobbistů kontrolovat a v případě porušení pravidel na ně uvalit sankce;

1.6 **domnívá se**, že cílem transparentnosti má být přiblížení Evropské unie občanům, EU měla by být podporována a tak by měla být zmenšena propast mezi evropskými institucemi a občany, proto je zásadní vytvořit opatření, která by se stejně jako opatření *plánu D pro demokracii, dialog a diskusi* zaměřovala na šíření povědomí o aktivitách a pravomocích Evropské unie mezi občany, především mezi mládeží, což má za cíl také Fórum mládeže.

2. Víceúrovňové partnerství a správa

2.1 **zdůrazňuje**, že EU je víceúrovňové institucionální partnerství, v němž jsou místní a regionální orgány zapojeny do vytváření evropských politik na vnitrostátní a evropské úrovni. Nejlepším způsobem, jak zajistit, aby byly nové právní předpisy EU aktuální a realizovatelné, je konzultovat místní a regionální orgány ohledně příslušné problematiky, posílit s nimi dialog a zvětšit prostor pro účast a během přijímání rozhodnutí. Tyto orgány jsou odpovědné za provádění a transpozici politik EU, a proto hrají hlavní úlohu při zabezpečení transparentnosti;

2.2 **uznává** však, že zajištění transparentnosti není závazkem pouze pro Evropskou unii. Členské státy, ale také VR a všechny úrovně vlády, které zastupuje, by měly být příkladem tím, že budou vykonávat efektivní, na služby orientovanou a demokratickou veřejnou správu. V důsledku toho by také místní a regionální orgány v členských státech měly být otevřené vůči zabezpečení transparentnosti v rámci své vlastní správy;

3. Více konzultací

3.1 **se domnívá**, že je důležité opět zdůraznit potřebu rozlišovat mezi konzultacemi institucí EU s volenými místními a regionálními orgány a jejich sdruženími na straně jedné

a lobbystickými organizacemi zastupujícími zvláštní zájmy na straně druhé; **zdůrazňuje**, že spolu s místními a regionálními orgány, které zastupuje, je součástí evropské správy, a že by tudíž měl být přímo zapojeny do jakékoli iniciativy Evropské komise, jejímž cílem je zlepšit transparentnost fungování rozhodovacích procesů v Unii;

3.2 **vyzývá** Evropskou komisi, aby připojila ke každému legislativnímu nebo nelegislativnímu návrhu seznam konaných schůzí a přijatých stanovisek při přípravě příslušného návrhu;

3.3 **zdůrazňuje**, že strukturovaný dialog Komise a sdružení místních a regionálních vlád, který se rozvinul na základě Bílé knihy o evropské správě věcí veřejných, je důležitým krokem ke skutečnému zapojení místních a regionálních orgánů; **vítá** tento vývoj a **zdůrazňuje** ústřední úlohu, kterou má hrát v této souvislosti;

3.4 **vítá** skutečnost, že Evropská komise zavedla trvalý a systematický dialog s místními a regionálními orgány a jejich evropskými a vnitrostátními sdruženími v oblastech, v nichž jsou odpovědné za transpozici a provádění. Je důležité tento dialog neustále rozvíjet tak, aby z něj mohly plně těžit obě strany; v tomto směru je třeba obzvláště zdůraznit, že je nezbytné posílit tento dialog při formulování legislativních návrhů, které se týkají místních a regionálních samospráv;

3.5 **se však domnívá**, že způsob tohoto dialogu může být vylepšen a **navrhuje** tedy, aby:

- se konaly čtyři schůze ročně, včetně výroční akce, které se účastní předseda Komise, aby byla zajištěna optimální politická viditelnost;
- diskuse byly více založeny na interaktivitě a spontánnosti a aby se strukturovaný dialog stal spíše příležitostí k dotazům a odpovědím;
- byly vyvinuty plány pro strukturovaný dialog v úzké spolupráci VR s místními a regionálními orgány a určená témata byla zaměřena na aspekty, které mají zásadní význam pro místní a regionální orgány;
- byl vyvinut mezičlánek s místními a regionálními médii
- místní a regionální orgány dostaly možnost předkládat písemné připomínky a navrhopvat témata, která jsou pro ně obecně důležitá a jsou v souladu s politickým programem jednání Evropské unie;

- písemné připomínky po jednání mohla podávat i Komise;
- byl kladen důraz na posílení a sledování strukturovaného dialogu prostřednictvím pravidelného vyhodnocování v úzké spolupráci s Výborem regionů i místními a regionálními orgány, jež Výbor zastupuje;
- byl dialog, kdykoli to bude možné, zaměřen jasněji na ty místní a regionální zainteresované strany, které legislativní návrh přímo ovlivní;
- Komise odpovídajícím způsobem ve větší míře zintenzívnila svoji spolupráci se zvolenými zástupci a experty národních a evropských sdružení místních a regionálních orgánů;

3.6 **vyzývá** Komisi, aby zlepšila existující nástroje zpětné vazby ke svým stanoviskům, jež obsahují konkrétní odpovědi na žádosti Komise o konzultaci a konkrétní návrhy, jež berou v úvahu místní a regionální zájmy. Dále by Komise měla přinejmenším vyložit nebo vysvětlit důvody, proč nevzala tato doporučení v úvahu;

3.7 **se domnívá**, že zavedení minimálních standardů pro konzultace v roce 2002 otevřelo nové možnosti pro rozsáhlé konzultace zainteresovaných stran a hloubkové hodnocení dopadu ve fázi před legislativními návrhy. Tyto standardy připisují zvláštní význam místním a regionálním úřadům, což potvrdila Dohoda o spolupráci mezi VR a Komisí. Je důležité, aby konzultace proběhla včas a poskytla zainteresovaným stranám reálnou možnost reagovat na legislativní návrhy;

3.8 **si přeje**, aby kromě strukturovaného dialogu se sdruženími místních a regionálních orgánů byly vyvinuty další formy přímé a předlegislativní konzultace regionů a měst pod záštitou Výboru, aby byl jejich hlas jako zainteresovaných subjektů zohledněn ve fázi přípravy legislativních návrhů; **připomíná** tedy, že v této souvislosti jeho konzultace byly plánovány v iniciativě Komise z roku 2002, která měla za cíl stanovit minimální standardy pro konzultace, a že byl v tomto smyslu požádán, aby hrál aktivní úlohu organizováním konzultací jménem Komise ⁽⁴⁾;

3.9 **lituje**, že se územní rozměr v Zelené knize o evropské iniciativě pro transparentnost dostatečně nevyskytuje jako v nové strategii, která se týká analýzy dopadu; **vyzývá** tedy Komisi, aby konzultaci územních orgánů považovala za transversální způsob práce v rámci správy na mnoha úrovních a aby rozšířila konzultativní metodu, kterou již s úspěchem používá v oblasti politiky soudržnosti, na všechny politiky, které mají územní dopad;

3.10 **se domnívá**, že hodnocení dopadu musí hrát významnou úlohu při snižování administrativní zátěže legislativy EU na místní a regionální orgány, jak již bylo uvedeno ve stanovisku o zlepšení tvorby právních předpisů (CdR 121/2005);

3.11 **znovu vyjadřuje** své stanovisko, že předběžná hodnocení, s výjimkou analýzy politického cíle legislativního návrhu a nevhodnějších nástrojů politiky, musí obsahovat hodnocení dopadu legislativních aktů na místní a regionální orgány z *finančního hlediska*;

4. Registrace lobbistů

4.1 **vítá** větší transparentnost, kterou by s sebou přinesla registrace lobbyistických organizací. Jako součást správního systému EU jsou VR a jeho členové sami středem pozornosti lobbyistické činnosti, a proto souhlasí s tím, že by registrační/akreditační systém mohl zlepšit transparentní fungování politických postupů EU;

4.2 **zdůrazňuje**, že díky své demokratické legitimitě se místní a regionální orgány a jejich sdružení nepochybně odlišují od komerčních lobbyistů či zvláštních zájmových skupin. Místní a regionální orgány jsou součástí evropské správní struktury. Tento rozdíl musí jakákoli registrace zohlednit, a proto by místní a regionální orgány neměly podléhat registraci jako lobbyistická organizace žádným způsobem, jenž by hrozil zamlžením odlišnosti jejich úlohy od role jiných organizací na seznamu;

4.3 **se však nedomnívá**, že by dohoda založená na dobrovolné registraci poskytla adekvátní rámec k zabezpečení dostatečné transparentnosti. Dobrovolná dohoda nerozptýlí veřejné spekulace a nedůvěru v konzultace institucí se soukromými subjekty. Registrace by měla být podmínkou přístupu k jakékoli instituce EU pro všechny lobbyistické organizace, jak je tomu již v případě Evropského parlamentu;

4.4 **je přesvědčen**, že je důležité zajistit účinné a jednoduché postupy pro budoucí registraci. Registr by měl být veden Evropskou komisí. Pro registraci do všech institucí EU by mělo být zřízeno pouze jedno kontaktní místo a měla by být vyžadována pro celé organizace spíše než pro jednotlivce. Vzhledem k tomu, že Výbor již disponuje s informacemi o místních a regionálních orgánech a sdruženích, které zastupují, není třeba, aby se každý místní nebo regionální orgán v souvislosti se svými sdruženími registroval individuálně. Výbor by proto mohl předat tyto informace Komisi k zařazení do příslušné sekce registru;

⁽⁴⁾ KOM(2002) 704, str. 8.

4.5 **je toho názoru**, že by mělo být upřesněno, jaké záznamy a v jakých časových intervalech mají lobbisté dělat a jaký rozsah těchto záznamů je považován za dostatečný;

5. Zveřejňování příjemců finančních prostředků Společenství

5.1 **podporuje** přání Komise posílit transparentnost v souvislosti s využíváním finančních prostředků EU a podporuje členské státy, aby je spravovaly prostřednictvím „sdíleného řízení“, tj. projekty strukturálních fondů zaměřené na výměnu nejlepších zkušeností. Být transparentní v souvislosti s financováním EU je v zájmu všech příjemců;

5.2 **vítá** iniciativu Komise vytvořit internetovou stránku, která bude poskytovat existující údaje o příjemcích projektů a programů. Aby byly k dispozici údaje srovnatelné pro všechny občany členských států EU a byly tak i transparentní, měla by Komise příslušné údaje zveřejňovat centrálně. Bylo by v zájmu

evropských občanů mít popis poučení, jež z nich plynou, a iniciativy s „lidskou tváří“;

5.3 **vítá** návrh obsažený v Zelené knize na vypracování společných předpisů Společenství pro zveřejňování informací o tom, jak jsou využívány fondy EU;

6. Přezkoumání nařízení č. 1049 o přístupu k dokumentům

6.1 **je spokojen**, že v roce 2001 Komise otevřela přístup k nepublikovaným dokumentům institucí a orgánů EU prostřednictvím registru dokumentů nebo na žádost jednotlivců, a **zdůrazňuje**, že v roce 2002 po otevření následovalo zavedení Kodexu řádné správní praxe, který stanoví pravidla pro přístup veřejnosti k dokumentům. Obě iniciativy představují hlavní kroky k zajištění transparentnosti Evropské komise;

6.2 **se těší** na plánované přezkoumání nařízení č. 1049 a **má v úmyslu** se na tomto procesu podílet.

V Bruselu dne 13. února 2007.

předseda
Výboru regionů
Michel DELEBARRE